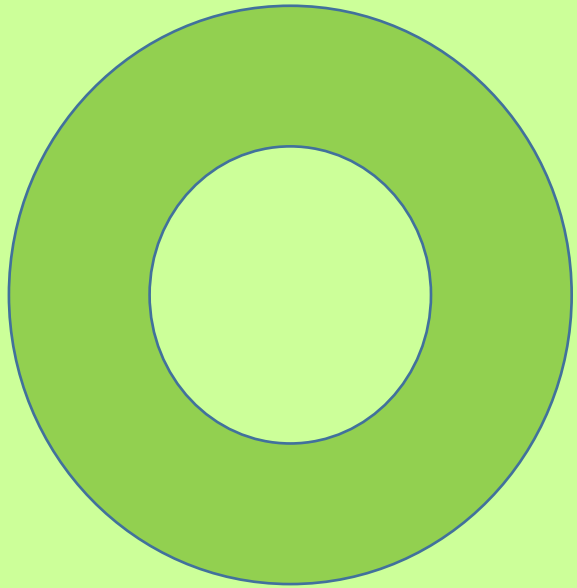

พหุปัญญาในชั้นเรียน

Multiple Intelligence in Classroom

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พหุปัญญาในชั้นเรียน

Multiple Intelligence in Classroom

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒผล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พหุปัญญาในชั้นเรียน: Multiple Intelligence in Classroom

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

พิมพ์เผยแพร่ เมษายน 2564

แหล่งเผยแพร่ ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร
และ www.curriculumandlearning.com

พิมพ์ที่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร
ลิขสิทธิ์ หนังสือเล่มนี้ไม่มีลิขสิทธิ์ จัดพิมพ์เพื่อการใช้ประโยชน์
ทางหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา
และส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และการแบ่งปัน

คำนำ

หนังสือ “พหุปัญญาในชั้นเรียน: Multiple Intelligence in Classroom” เล่มนี้ เขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างทางพหุปัญญาของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้มากพอสมควร

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

สารบัญ

1. บทนำ	1
2. พหุปัญญากับทักษะทางการรู้คิด	1
3. จากทักษะทางการรู้คิดไปสู่กิจกรรมการเรียนรู้	3
4. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นพหุปัญญา	7
5. บทสรุป	10
บรรณานุกรม	11

พหุปัญญาในชั้นเรียน

Multiple Intelligence in Classroom

1. บทนำ

พหุปัญญา (Multiple Intelligence) หมายถึง **เขาวนปัญญา** หรือความสามารถทางสมองด้านต่างๆ ของบุคคล ที่ส่งผลต่อการคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การเรียนรู้ และการดำรงชีวิตของบุคคล แต่ละด้านมีความสำคัญเท่าเทียมกัน และสามารถพัฒนาได้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งแต่ละบุคคลอาจมีความโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านผสมผสานกัน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2555)

2. พหุปัญญากับทักษะทางการรู้คิด

ทักษะทางการรู้คิด หรือ **Cognitive skills** เป็นความสามารถในการทำงานของสมองด้านต่างๆ ที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล ผู้เรียนที่มีพหุปัญญาแตกต่างกันจะมีความสามารถทางการรู้คิดแตกต่างกัน การทำความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะทางการรู้คิดจะทำให้ผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย มากกว่าตัวอย่าง

ที่หาอ่านได้โดยทั่วไป ส่งผลดีต่อการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
 ในชั้นเรียนที่มีความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม
 โดยทักษะทางการรู้คิดที่สัมพันธ์กับพหุปัญญาแต่ละด้าน สามารถ
 สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

พหุปัญญา	ทักษะทางการรู้คิด
ด้านภาษา (Linguistic)	การพูดสุนทรพจน์ การอ่าน การเขียน การสื่อสารกับบุคคลอื่น
ด้านตรรกะ-คณิตศาสตร์ (Logical-Mathematical)	การให้เหตุผลเชิงคณิตศาสตร์ การคิดให้เหตุผลเชิงตรรกะ
ด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial)	การรับรู้เชิงมิติสัมพันธ์ การทำงานกับสิ่งที่จับต้องได้ การทำงานด้านทัศนศิลป์ การนำทางเชิงพื้นที่ (Spatial Navigation)
ด้านดนตรี (Musical)	การรับรู้ทางดนตรี การตอบสนองทางดนตรี การสร้างผลงานทางดนตรี
ด้านร่างกาย (Kinesthetic)	การควบคุมร่างกาย การเคลื่อนไหวร่างกาย
ด้านความเข้าใจ ระหว่างบุคคล (Interpersonal)	การรับรู้เชิงสังคม การเข้าใจบุคคลอื่น การแสดงออกถึงภาวะผู้นำ

พหุปัญญา	ทักษะทางการรู้คิด
ความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal)	การตระหนักรู้ในตนเอง การกำกับตนเอง การจัดการตนเอง การควบคุมตนเอง
ด้านธรรมชาติ (Naturalist)	การทำความเข้าใจสรรพสิ่งรอบตัว การชื่นชมธรรมชาติ ความไวต่อธรรมชาติ
ด้านจิตนิยม หรือการดำรงอยู่ของชีวิต (Existential)	การตั้งคำถามเกี่ยวกับการดำรงอยู่ ของมนุษย์

3. จากทักษะทางการรู้คิดไปสู่กิจกรรมการเรียนรู้

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้พหุปัญญาเป็นฐาน มีจุดเน้นที่สำคัญคือ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคน มีโอกาสใช้พหุปัญญาของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค่นวัตกรรมร่วมกัน เกิดสมรรถนะด้านต่างๆ อย่างบูรณาการ

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีลักษณะบูรณาการ ความแตกต่างในพหุปัญญาของผู้เรียนในชั้นเรียนที่ผ่านการประเมินเบื้องต้นมาแล้วว่าผู้เรียนแต่ละคนมีพหุปัญญาที่โดดเด่นด้านใด

ผู้สอนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการ
เรียนรู้ใน **ความคิดรวบยอดหลัก (Main concept)** โดยใช้
กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่ **ตอบสนอง**
พหุปัญญาของผู้เรียน ผู้สอนที่เข้าใจทักษะทางการรู้คิด (Cognitive
skills) จะสามารถสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย
แสดงตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ได้ดังตารางต่อไปนี้

พหุปัญญา	ทักษะทางการรู้คิด	ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้
ด้านภาษา (Linguistic)	การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การสื่อสาร	<ul style="list-style-type: none"> ● ฟังเรื่องเล่า ฟังข่าว ● พูดเล่าเรื่อง พูดนำเสนอ ● อ่านบทละคร อ่านเรื่องสั้น ● เขียนข่าวสั้น เรื่องสั้น ● แต่งนิทาน เขียนบทร้อยกรอง ● ฟังนิทาน ฟังเรื่องเล่า ● เล่าเรื่อง เล่านิทาน ● กิจกรรมอื่นๆ
ด้านตรรกะ- คณิตศาสตร์ (Logical- Mathematical)	การให้เหตุผลเชิงคณิตศาสตร์ การคิดให้เหตุผลเชิงตรรกะ	<ul style="list-style-type: none"> ● เล่นเกมคณิตศาสตร์ ● ให้เหตุผลสนับสนุนความคิด ● แสวงหาแบบรูป (Patterns) ● ออกแบบการทดลอง ● คิดคำนวณ ● ใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ ● เขียน Code คำสั่ง ● ออกแบบโปรแกรม ● ออกแบบขั้นตอนการทำงาน ● กิจกรรมอื่นๆ

พหุปัญญา	ทักษะทางการรู้คิด	ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้
<p>ด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial)</p>	<p>การรับรู้เชิงมิติสัมพันธ์ การทำงานกับสิ่งที่จับต้องได้ การทำงานด้านทัศนศิลป์ การนำทางเชิงพื้นที่ (Spatial Navigation)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● สร้าง model หรือแบบจำลอง ● ออกแบบเส้นทาง ● ลำดับขั้นการเดินทาง ● เขียนนำเสนอความรู้ความคิด โดยใช้ concept mapping, mind mapping, Venn diagrams, Timelines ● กิจกรรมอื่นๆ
<p>ด้านดนตรี (Musical)</p>	<p>การรับรู้ทางดนตรี การตอบสนองทางดนตรี การสร้างผลงานทางดนตรี</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ฟังเพลง ● แต่งเพลง ● ร้องเพลง ● นำเสนอผลงานด้วยเพลง ● ออกแบบทำนอง ● เล่นดนตรี ● กิจกรรมอื่นๆ
<p>ด้านร่างกาย (Kinesthetic)</p>	<p>การควบคุมร่างกาย การเคลื่อนไหวร่างกาย</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● แสดงบทบาทสมมติ ● ออกแบบท่าทาง ● ออกแบบท่าเต้น ● แสดงท่าทาง ● เต้นประกอบดนตรี ● กิจกรรมอื่นๆ
<p>ด้านความเข้าใจ ระหว่างบุคคล (Interpersonal)</p>	<p>การรับรู้เชิงสังคม การเข้าใจบุคคลอื่น การแสดงออกถึงภาวะผู้นำ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ร่วมกันทำโครงการกับเพื่อน ● จับคู่ทำกิจกรรมกับเพื่อน ● สัมภาษณ์บุคคลอื่น ● แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ● ปรึกษาหารือกับเพื่อน ● กิจกรรมอื่นๆ

พหุปัญญา	ทักษะทางการรู้คิด	ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้
ความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal)	การตระหนักรู้ในตนเอง การกำกับตนเอง การจัดการตนเอง การควบคุมตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> เขียนสะท้อนคิดตนเอง ถอดบทเรียนตนเอง กำหนดเป้าหมายของตนเอง วางแผนการเรียนรู้ของตนเอง ประเมินตนเอง เขียน Journal writing กิจกรรมอื่นๆ
ด้านธรรมชาติ (Naturalist)	การทำความเข้าใจสรรพสิ่งรอบตัว การชื่นชมธรรมชาติ ความไวต่อธรรมชาติ	<ul style="list-style-type: none"> ดูแหล่งแวดล้อมของห้องเรียน สำรวจต้นไม้ในโรงเรียน สังเกตพฤติกรรมสัตว์ต่างๆ ฟังเสียงธรรมชาติรอบตัว กิจกรรมอื่นๆ
ด้านจิตนิยมหรือ การดำรงอยู่ ของชีวิต (Existential)	การตั้งคำถามเกี่ยวกับการดำรงอยู่ ของมนุษย์	<ul style="list-style-type: none"> ตั้งคำถามเกี่ยวกับคุณค่าของ การมีชีวิตอยู่ สะท้อนคิดคุณค่าของตนเอง กระตุ้นบุคคลอื่นให้เชื่อมั่นใน ศักยภาพของตนเอง กิจกรรมอื่นๆ

ผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย
อย่างสอดคล้องกับทักษะการรู้คิดในแต่ละด้านของพหุปัญญา
โดยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับพหุปัญญาของผู้เรียน
จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข
และเกิดการเรียนรู้เชิงลึก

4. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นพหุปัญญา

ผู้สอนสามารถใช้ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับ Core cognitive units สำหรับพหุปัญญาด้านต่างๆ ของผู้เรียน โดยนำไปออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพหุปัญญาของตนเองร่วมกับเพื่อน ซึ่งนอกจากจะเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลการเรียนรู้ที่ดีแล้ว ยังช่วยเสริมสร้างพหุปัญญาและสมรรถนะของผู้เรียนไปพร้อมกัน

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นพหุปัญญาที่เป็นระบบ มีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์พหุปัญญาของผู้เรียนรายบุคคลเชื่อมโยงกับการวิเคราะห์ความคิดรวบยอดหลัก หรือ Main concept ซึ่งจะให้ผู้สอนทราบว่า ผู้เรียนที่มีพหุปัญญาแตกต่างกันจะสามารถเรียนรู้ Concept เดียวกันได้อย่างไร

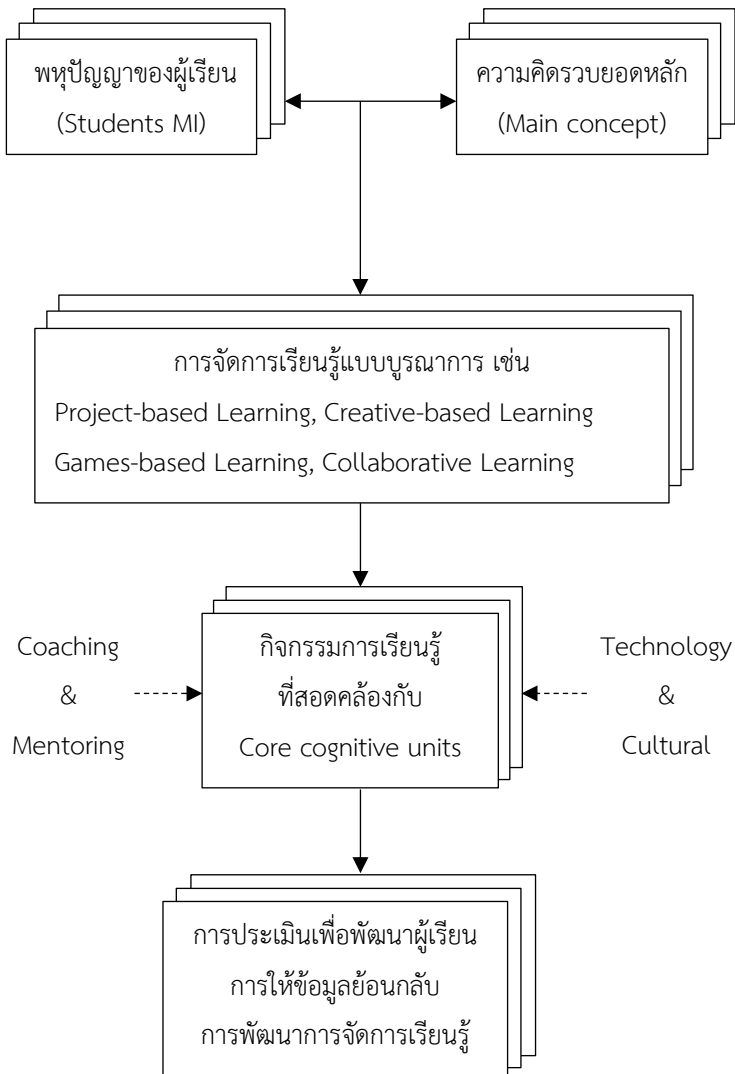
2. กำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้เชิงรุก หรือ Active Learning Approach ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะทำให้กิจกรรมการเรียนรู้มีความราบรื่น (Smooth) มีความต่อเนื่อง มีความสอดคล้องกับธรรมชาติของความคิดรวบยอดหลัก (Nature of Concept)

3. **ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้**ให้สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้และตอบสนองพหุปัญญาของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถตรงความสนใจของผู้เรียนได้ดี ผู้เรียนที่มีพหุปัญญาต่างกันมีพื้นที่การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับพหุปัญญาของเพื่อน

กิจกรรมการเรียนรู้ที่จะตอบโจทย์ความแตกต่างทางพหุปัญญาของผู้เรียน โดยทั่วไปจะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้แบบ **บูรณาการ** มีความหลากหลายให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสใช้พหุปัญญาของตนในการเรียนรู้

4. **จัดการเรียนรู้**ที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับพหุปัญญาของผู้เรียน บริบททางเทคโนโลยี บริบททางสังคม และวัฒนธรรม โดยผู้สอนใช้บทบาท **Coaching & Mentoring** ให้ผู้เรียนใช้พหุปัญญาของตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ ระหว่างการจัดการเรียนรู้ผู้สอนต้อง **ใจกว้าง ใจเย็น**เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนแสดงความเก่งของตนเองออกมา

5. **ประเมินผลการจัดการเรียนรู้**ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเชื่อมั่นในการใช้พหุปัญญาของตนเองในการเรียนรู้ และสร้าง **Growth mindset** ให้ผู้เรียนเข้าใจว่าเพื่อนแต่ละคนมีความเก่งไม่เหมือนกันแต่เราสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้ และจงใช้ความเก่งหรือพหุปัญญาของตนให้เกิดประโยชน์กับส่วนรวม

ภาพประกอบ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นพหุปัญญา

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นพหุปัญญา มีความหลากหลาย แปรผันไปตามธรรมชาติของผู้เรียน ความสนใจของผู้เรียน ความคิดรวบยอดหลัก (Main concept) และบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ดังนั้นผู้สอนควรออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นพหุปัญญาด้วยตนเอง ประเมินและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

5. บทสรุป

พหุปัญญาในชั้นเรียน คือ การจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย **ตอบสนองความแตกต่างด้านพหุปัญญา** ของผู้เรียน การออกแบบการจัดการเรียนรู้มีลักษณะเป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างสอดคล้องกับ**บริบททางสังคมและวัฒนธรรม** ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก **Active Learning** ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้พหุปัญญาที่โดดเด่นของตนเอง ผู้สอนมีบทบาทเป็น **Coach** และ **Mentor** โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใน**ความคิดรวบยอดหลัก (Main concept)** **พัฒนาสมรรถนะ** และ**คุณลักษณะอันพึงประสงค์**ของผู้เรียน

บรรณานุกรม

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์. (2557). รายงานการวิจัย เรื่อง การสร้างแบบสำรวจแนวความสามารถพิเศษสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. เอกสารอัดสำเนา.
- Lynch, M. (2021). *Implementing the Theory of Multiple Intelligences in Your Classroom*. Retrieved from <https://www.theedadvocate.org/implementing-the-theory-of-multiple-intelligences-in-your-classroom/>
- Shearer, Branton. (2018). Multiple Intelligences in Teaching and Education: Lessons Learned from Neuroscience. *Journal of Intelligence*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/327356396_Multiple_Intelligences_in_Teaching_and_Education_Lessons_Learned_from_Neuroscience

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้พหุปัญญาเป็นฐาน
มีจุดเน้นที่สำคัญคือ การให้ผู้เรียนทุกคน
มีโอกาสใช้พหุปัญญาของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้

